

"וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה:" (כג-א)

ומודיעה לנו התורה ששני חיי שרה היו קצ"ז שנה. ונפטרה בחברון. וזה שחוזר הכתוב ואמר: שני חיי שרה ונראים הדברים יתרים ובא להודיענו שלא נחשבו שבאמת היתה צריכה לחיות יותר מזה, אבל היא מתה קודם זמנה מחמת הצער שנצטערה כששמעה שאברהם עקד את יצחק מפי השטן. לא כן הדבר כי באמת היו קצובים לה כך וכך שנים, והקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים שיהיו שלמות שלא יחסר יום. ובין כך היתה נפטרת אבל הסיבה למותה היה הצער הזה.

וכן מצינו בדוד המלך שבקש מהשי"ת שיודיעו לו מדת חייו וכמה שנים יש לו עוד לחיות. אמר לו הקב"ה גזרה היא מלפני ששום בשר ודם לא ידע מה מדת ימיו. אבל זאת הודיעו לו שביום השבת ימות. אמר דוד: יותר טוב לי למות ביום ראשון כי אז יוכלו לחלוק לי כבוד ולהספידני, ואילו ביום השבת אי אפשר יהיה לנגוע בי ולא להספידני. אמר לו הקב"ה דבר זה אי אפשר, שכן כבר יגיע זמנו של שלמה למלוך, ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלוא נימה הינו כשיעור השערה, אמר דוד: אם כן אמות יום קודם לכן, היינו בערב שבת. אמר לו הקב"ה: גם זה אי אפשר: כי טוב יום בחצריך נאלץ בחרתי וגו' (תהילים פד) היינו טוב יום אחד שאתה עוסק בתורה מאלף קרבנות שמכין שלמה בנך כדי להקריב בשעה שיבנה את בית המקדש. והואיל וכן, אע"פ שדוד המלך היה עוסק תמיד בתורה, בין ביום ובין בלילה, אבל ביום השבת היה עוסק כל היום בתורה בלי לבטל רגע. וכשבא מלאך המוות לה היה לו רשות להתקרב אליו כי לא פסק פיו מלגרוס. ומאחר שכבר הגיע זמנו למות, יצא מלאך המוות אל הגן שהיה אחורי ביתו, והניע את העצים בכוח. יצא דוד המלך לראות מה אירע, וכשעלה בסולם נשמט שלב אחד, ובגלל זה הפסיק דוד מן התורה וברגע זה נפטר.

ויהיו חיי שרה וכו', ולכאורה היה צריך לומר פרשת מות שרה ולא חיי שרה כי הרי שרה נפטרה, ואפשר לומר שצדיקים במיתתן קרויים חיים ולא עוד אלא שגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, וכן ראוי לומר כאן חיי שרה, על דרך שדרשו חז"ל במסכת תענית שיעקב אבינו לא מת. שגדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם. שאין להם חיבוט הקבר כי אין להם אפילו רשימות של עבירות. רשימות זה רושם שנשאר מעברה שכבר כופרה בתשובה כמו פלטה עם מסמרים (עברות) אם נוציא את המסמרים ישארו חורים, החורים זה הרשימו שמהם אי אפשר להתעלם למרות שאדם עשה תשובה הרושם אינו נמחק ויש לכפרו בחיבוט הקבר.

ויהיו חיי שרה וכו' איתא במדרש על פסוק זה מלמד שאדם הראשון היה אומר פסוק זה לבשון ארמי, ולכאורה יש להבין כוונת המדרש בדברים הללו, אולם נראה להסביר על פי מה שהובא ברש"י בשם חז"ל, למה נאמר שנה בכל אחד ואחד לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו, בת מאה כבת כעשרים לחטא מה בת עשרים לא חטאה שאינה בת עונשין שאין ב"ד של מעלה מענישין פחות מגיל עשים גם בת מאה לא חטאה.

מעשה ברבי הצדיק ר' יצחק מניסכיו ז"ל היה נשוי לנכדתו של הרב הקדוש ר' לוי יצחק מברדיטשב ז"ל ואכל על שולחנו של חותנו זקנו ארבע שנים מזונות. קודם הנישואין כשהצדיק מברדיטשב התחייב להסמיך את הזוג על שולחנו ארבע שנים, ביקשו ממנו שיסמיכם זמן ארוך יותר, אבל הוא, הצדיק, טען, שבשום אופן אינו יכול להבטיח מזונות לזוג יותר מארבע שנים. והיה אז הדבר לפלא בעיני כל. אך לבסוף התברר הדבר ככלות ארבע שנים ביום האחרון, נפטר הצדיק מברדיטש.

(סיפור חסידים)

ישראל לסגולתו

סגלה לכפרת עוונות

אף שלעוונות נדרש תשובה, ולא שמענו "סגולות" לכפרת עוונות, אולם סגלה אחת גדולה מצינו בחז"ל לכפרת עוונות, והוא להיות "מעביר על מדותיו" דהיינו להיות סלחן ומחלן לאלה שבזוהו או הפסידוהו וכיוצא, ואז "מדה כנגד מדה", כשם שהיה הוא סלחן ומחלן לבריות, כן תקב"ה ינהג בו בסליחה ומחילה. לכן כשארע לאדם במישהו שהרע לו: יאמר, רבוננו של עולם, יודע אני, שזה שהרע לי זה בשביל עוונותי, אגא ה', כשם שהנני מוחל לו, ומסיר שגאה ונקמה מלבי עלי, כן יהי רצון שתסיר החרון אף ממני ותסלח לי על עוונותי.

ועוד בכלל זה הוא לקבל כל מארעותיו בסבר פנים יפות ולרצות ברצון גמור באשר ירצה ה' - יהיה באשר יהיה, ואז סגלה - מדה כנגד מדה, שכה יאמר ה' כשם שמרצה זה בהנהגתי עמו ומבטל רצונו מפני רצוני, ורוצה הוא בי כפי שאנהג בו, כמו כן אף שרצוני היה ממנו ככהנה וככהנה, אתרצה בו באשר הוא, וזה סוד ענין המובא במדרש: "וחנתי את אשר אהן" - אף שאינו ראוי ואף שאינו כדאי. והוא פלא, ולהמבאר מובן, כן הוא בספר "מכתב מאלהיו", ועוד בספר "נתיבות שלום", והארכנו בזה בספרנו "נר לרגלי". (הרב יעקב ישראל לוגאסי שליט"א)

הכנסת אורחים

א. מי שאין מכניס אורחים, בזה מחזיק ידי מרעים, שלא יחזרו בתשובה.

לשמור על גזרי הצניעות (המשך)

ויש ליישב לפי מה שכתב בספר המקנה (הני"ל), שאם האשה משמשתו בלי שיצוה אותה מותר. ולפי זה יש לומר שמרן החיד"א והרב יפה ללב דיברו באופן שהמשרתת נוטלת לו ידיו בלי שיצווה אותה לעשות כן, ולכן צידדו שמעיקר הדין מותר ליטול ידיו ממשרתת טהורה, ואין זה בכלל מה שאסר מרן בשלחנו הטהור להשתמש באשה. ע"כ.

ואף שבשו"ת האלף לך שלמה (סימן קיא) מחמיר בזה, מכל מקום יש לצרף לזה דברי הערוך השלחן (אהע"ז סימן כא סעיף ט) שכתב: אין לתמוה על המנהג שנהגו בכל תפוצות ישראל כשבאים אורחים לבית בעל הבית, ואשת בעל הבית מכבדתם מאכילתם ומשקתם ומוזגת להם כוסות, והרי אין משתמשים באשה. דאין איסור כלל בזה. ולא מבעיא אם בעל הבית מיסב עמהם, דהרי היא משמשת לפניו, אלא אפילו אינו מיסב עמהם, כיון שאיננה עושה דרך שימוש התקרבות, אלא מפני הכנסת אורחים ומפני שעליה מוטל כל צרכי הבית, אין איסור בדבר. ע"כ. (הרב אברהם ישראל)

משהו לנשמה

עומד לפני ה'

חייב אדם להתפלל שלוש תפילות ביום להודות לקב"ה ולבקש על עם ישראל ועל עצמו רחמי שמים צריך להתפלל בכוונה רבה בלי שום הסח הדעת וכמובן אסור שאלת שלום שנאמר "ואברהם עודנו עומד לפני ה'..."

באמצע הדרך, בפניה צדדית, עמד לו חסיד והתפלל, עיניו נתונות היו בסדור התפילה, וליבו התנשא לשמים. בכונה, בדבקות ובמתיקות נאמרו מלות התפילה, וניכר היה בו, במתפלל, כי יודע הוא לפני מי הוא עומד! אכן, צדיק וחסיד היה האיש! מרחוק נשמעו צעדי אדם קרבים ובאים, האדם הלך הלך והתקרב לעבר החסיד המתפלל, אולם החסיד לא שת ליבו לקולות אלו ולא היפנה אף לרגע מבטו אליהם.

דקות נוספות עברו, והאלמוני ניצב מול החסיד ממש. רגע קט התבונן באיש ובתנועותיו וכולו תמה על אדם זה, שאינו חש בו כלל וכלל, אף שהנהו כה קרוב אליו, ממש היה עיור וחרש... מי היה אותו זר, שהתבונן במתפלל?... היה זה אדם נכבד ורם מעלה, שר, שהכל יראו מפניו! אותו שר – בעמדו פנים אל פנים מול החסיד קדמו בברכת שלום. בטוח היה השר, כי עתה יפנה האדם המוזר ראשו אליו וישיב לו שלום – אך לאכזבתו הרבה לא זכה למענה. הדמות הוסיפה להתנועע ולהשמיע לחשים שונים, אך התעלמה לגמרי מהשר, העומד מולה זה דקות אחדות...

חש עצמו השר הנכבד נעלב. עוד רגע עבר, ופניו אדמו מרוגז, ועיניו הביעו כעס, הוא התהלך אנה ואנה בכעסו כי רב... והחסיד – כאילו מאומה לא קרה! הוא המשיך בתפילתו באותה דבקות ומתיקות... בכעס עצור המתין השר לסיום התפילה המתמשכת. הוא ראה את החסיד פוסע שלוש פסיעות אחורנית, אומר דבר מה וחוזר שלש פסיעות קדימה, ואז, רק אז, בתום התפילה הפנה החסיד מבטו לעבר השר.

מבטו השלו והרגוע של הצדיק נפגש במבטו הבוהר ומלא הרוגז של הנכרי הנכבד, ומפי השר הוטחו כנגדו דברים קשים ביותר. במרחבי השדות החרידו צעקותיו את השלוחה הקסומה: "שוטה שכמוך!" רעם קולו של האיש – "מדוע לא השבת לי שלום?... איך לא יראת מפני?"

ואם היית חותך את ראשך בחרב, מי היה מצילך מידי? הלה צועק, ואילו החסיד רגוע כבתחילה. השקט והשלוחה לא סרו מעל פניו גם בשמעו את דבריו הנרגזים והמאימים של השר. בסבלנות ובדממה חיכה החסיד, עד שמטר הצעקות יפסק, ואז פתח פיו בנחת ואמר: אל נא יחר אפך, אדוני הנכבד! המתן קמעה ואפיס אותך...

בסקרנות הקשה השר לדברי החסיד, אך במקום דברי פיוס והסבר הפנתה אליו שאלה: "אמור נא לי" פתח החסיד ושאל "אילו היית עומד לפני מלך בשר ודם, ובאותו זמן נזדמן חברך ונתן לך שלום, ההיית מחזיר לו שלום?" פניו של השר הביעו תמיהה רבה על השאלה המוזרה וכלל לא הבין את הקשר בינה לבין דברי הפיוס, אך הוא מיהר להשיב: "איזו שאלה!! ודאי ודאי, שלא הייתי מהין לעשות כדבר הזה!"

המשיך החסיד ושאל שאלה נוספת באותו ענין: "ואילו היית מחזיר לו שלום, מה היו עושים לך?" "את ראשי היו חותכים בחרב על חטא אשר כזה!" השיב בפסקנות. "תשמענה אזניך את שמדבר פיך!" הגביה לפתע החסיד את קולו והמשיך ואמר: "הבן! הלא דברים קל וחומר: מה אתה אילו היית עומד לפני מלך בשר ודם, בסך הכל? היום הוא מלך, אך בעוד זמן מה, בהיותו בקבר – מה יהיה אז כוחו!! אף אתה בודאי היית נמנע מלהשיב שלום!"

ואני, שעומד הייתי לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, החי וקיים לעולמי עולמים, כלום לא צריך הייתי להתייר מפניו!! כלום צריך הייתי להפסיק באמצע תפילתי כדי לענות לך שלום?... דברי החסיד השאירו רושם עז על השר, והוא הבין גם הבין, מיד נתפייס ופטר את החסיד לביתו לשלום.

(מעשיהם של צדיקים)